Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2020-04-29

RS 2019-0913

Regionstyrelsen

Motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

Föredragande regionråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Gabriel Kroon m.fl. (SD) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk och utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

I motionen föreslås att en tidsbegränsning av kostnadsfri språktolk inom hälso- och sjukvården ska utredas. Frågan om att skärpa rätten till tolkstöd har lyfts även vid tidigare regionfullmäktigesammanträden av motionärerna.

Att kommunikation mellan vårdpersonal och patienter fungerar väl är avgörande för patientsäkerheten och rätten till språktolk regleras i förvaltningslagen, hälso- och sjukvårdslagen och i patientlagen. Som patient har man rätt till att förstå den information vårdgivaren ger. Det handlar om möjligheten till jämlik vård. Det handlar också om att vårdens medarbetare ska kunna göra ett gott och effektivt arbete. För att det ska vara möjligt krävs att de kan kommunicera med sina patienter om exempelvis sjukdomstillstånd och behandlingsrekommendationer.

Regionstyrelsen delar bedömningen i tjänsteutlåtandet om att det är varken är lämpligt eller möjligt för hälso- och sjukvårdsnämnden att beräkna en tidsbegränsad användning av språktolk och att det är vårdpersonalen som är mest lämpad att avgöra om det finns behov av tolk. Bra kommunikation är

ofta en förutsättning för bra behandlingsresultat. Tolkar i vården är därför förmodligen tämligen kostnadseffektivt.

Den totala kostnaden för språktolkar under 2019 var drygt 156 miljoner kronor. Det är dock inte möjligt att ta fram kostnaden för språktolkning delredovisad för respektive språk, såsom motionärerna önskar. Under 2020 kommer hälso- och sjukvårdsnämnden att gå ut med en ny upphandling av tolktjänster i talade språk för Region Stockholm. Målsättningen är att kvaliteten på tolktjänsterna ska öka, både genom att tolkar med högre kompetens tillsätts för uppdragen och genom att minska antalet tillfällen då tolk uteblir eller inte går att boka. Ett annat mål med upphandlingen är att få ett bättre underlag för bearbetning av statistik.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:50
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 9 januari 2020
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 23 oktober 2019

Irene Svenonius Anna Starbrink

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Eva Jensen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-03-12

RS 2019-0913

Regionstyrelsen

Motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

Ärendebeskrivning

Gabriel Kroon m.fl. (SD) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk och utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:50
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 9 januari 2020
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 23 oktober 2019

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Motionären föreslår att regionfullmäktige uppdrar åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk, exklusive de fem minoritetsspråken samt funktionsnedsättning, och utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk.

Regionledningskontoret delar hälso- och sjukvårdsnämndens uppfattning att det är vårdpersonalen som är mest lämpad att avgöra om behov av tolk föreligger. För att vård ska kunna ges på ett patientsäkert och effektivt sätt måste vårdpersonal kunna kommunicera med vårdtagaren. Därav följer att det inte är lämpligt eller möjligt att beräkna en tidsbegränsad användning av tolk i talade språk. Regionledningskontoret anser därför att motionen bör avslås.

Bakgrund
[Kort beskrivning av ärendet]Gabriel Kroon m.fl. (SD) har inkommit med en motion till regionfullmäktige. I motionen föreslås att uppdrag ska ges till hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk, exklusive de fem minoritetsspråken samt funktionsnedsättning, och utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde. Motionen har även remitterats till Södertälje Sjukhus AB där styrelsen beslutat att avstå från att yttra sig.

Överväganden
Vårdpersonal bedömer om behov av tolk i talade språk föreligger vid vårdtillfället för att kunna bedriva vård med hög patientsäkerhet och effektivitet. Vårdpersonal måste kunna kommunicera och informera om till exempel sjukdomstillstånd, medicinsk behandling, rehabilitering samt övrig viktig information till vårdtagaren. Tillgång till tolk i talade språk är en nödvändighet för patienter som inte behärskar svenska språket tillräckligt väl för en inkluderande kommunikation mellan patient och vårdpersonal vid vårdkontakten.

Regionledningskontoret delar hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning att det är vårdpersonal hos vårdgivaren som ska bedöma patients behov av tolk i talade språk. Därav anser regionledningskontoret att det inte är lämpligt eller möjligt att beräkna en tidsbegränsad användning av tolk i talade språk.

Mot bakgrund av ovanstående anser regionledningskontoret att motionen ska avslås.

Ekonomiska konsekvenser
Den totala kostnaden 2019 för språktolkar uppgick till 156,1 miljoner kronor. För närvarande kan inte uppgifter tas fram om den årliga kostnaden för språktolkning delredovisat för respektive språk. Antalet uppdrag som förmedlades var cirka 319 000 och omfattade 103 olika språk. Störst antal uppdrag för språktolk gällde arabiska (31 procent) följt av spanska (sju procent) och ryska (sex procent). Hur många uppdrag som beställts men som inte kunde fullföljas finns det inte statistik på. Hälso- och sjukvårdsnämnden kommer under 2020 att gå ut med en upphandling av tolktjänster i talade språk för Region Stockholm. Arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag har påbörjats och nämnden kommer att belysa ett antal frågor kring vårdgivares möjlighet att kunna använda tolk på ett resurseffektivt sätt och med hög patientsäkerhet. Ett av målen med upphandlingen är att få ett bättre underlag för bearbetning av statistik.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde
Regionledningskontoret Ekonomi och finans

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-03-12

MOTION
2019-09-17

Ankom
Region Stockholm
2019 -09- 17
Dnr. RS 2019-0913

Sverigedemokraterna

2019:50

Motion av Gabriel Kroon m.fl. SD om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk.

Att göra sig förstådd vid vårdkontakt är avgörande för att få en träffsäker, effektiv och komplikationsfri vård. Användandet av språktolk har varit ett viktigt inslag i den svenska vårdkontakten för migranter som inte pratar det svenska språket. Även om de senaste årens migration till Sverige har gjort att individer haft ett legitimt behov av tolkhjälp vid vårdkontakt, så finns det många som har utnyttjat rätten till gratis språktolk på fel sätt.

Genom att tolkanvändningen idag är obegränsad och kostnadsfri så saknar individer incitament att lära sig det svenska språket. Många bor och verkar i Sverige under flertalet år samtidigt som de fortfarande använder sig av språktolkar. De ökade kostnaderna för skattebetalarna märks inte minst på Region Stockholms egna utgifter. För mandatperioden 2014-2018, uppgick dessa till närmare 565 miljoner kr, vilket var närmare 30% högre än kostnaderna under 2010-2014 som var 416 miljoner kr.

Det kan inte anses rimligt att en individ erhåller kostnadsfria sociala insatser som språkutbildning, SFI och andra relaterade åtgärder under flertalet år men fortfarande inte kan göra sig förstådd på det svenska språket. Som delösning har, flera politiska aktörer har varit inne på ekonomiskt egenansvar som incitament för att lära sig svenska och minska onödigt tolkanvändande.

Vi anser att Region Stockholm bör utreda en lämplig tidsbegränsning av kostnadsfri språktolk (bör ej gälla minoritetsspråken samt individer med funktionsnedsättning). En tidsbegränsad möjlighet till språktolk medför således att individer som utöver sin givna tid behöver använda sig av tolk i sjukvården ska bekosta den själva, antingen som egenavgift eller pålägg på patientavgiften för individen.

Möjliga mått som förvaltningen kan överväga för när språktolk inte längre ska vara gratis kan vara, antal års vistelse i landet, permanentboende, med mera.
Rätten till att göra sig förstådd vid kontakt med myndighet är lagstadgad, däremot inte självklart att detta ska ske kostnadsfritt. Eftersom avgift får tas ut vid sjukvårdskontakt, så kan region Stockholm kan agera som pionjär i fältet genom att utreda frågan.

Sverigedemokraterna

Med anledning av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna fullmäktige besluta

att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk (exkl de fem minoritetsspråken samt funktionsnedsättning).

att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk

Gabriel Kroon
SD

Helen Schoultz
SD

Britt-Mari Canhasi
SD

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2020-01-28

§ 15
Yttrande över motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

HSN 2019-1804

Ärendebeskrivning
Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk. I motionen föreslår Gabriel Kroon m.fl. (SD) att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk (exklusive de fem minoritetsspråken samt funktionsnedsättning) och utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

Yrkanden
1. Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2. Helen Schoultz (SD) yrkar bifall till motionen.

Propositionsordning
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandens yrkande.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Reservation
Helen Schoultz (SD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras till
Regionstyrelsen
Akten

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Samverkan och stöd
Joachim Eriksson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-09

HSN 2019-1804

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk. I motionen föreslår Gabriel Kroon m.fl. (SD) att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk (exklusive de fem minoritetsspråken samt funktionsnedsättning) och utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
En motion har inkommit från Gabriel Kroon (SD) om att utreda tidsbegränsat tolkanvändande (exkl de fem minoritetsspråken samt

funktionsnedsättning) och utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk.

Överväganden
Vårdpersonal bedömer om behov av tolk i talade språk föreligger vid vårdtillfället för att kunna bedriva vård med hög patientsäkerhet. Vårdpersonal måste kunna kommunicera och informera om till exempel sjukdomstillstånd, medicinsk behandling, rehabilitering samt övrig viktig information till vårdtagaren. Tillgång till tolk i talade språk är en nödvändighet för medborgare som inte behärskar det svenska språket tillräckligt väl för en inkluderande kommunikation mellan medborgare och personal vid vårdtillfället.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen anser att behovet av tolk i talade språk ska bedömas av vårdpersonal hos vårdgivaren för patienten. Därav anser hälso- och sjukvårdsförvaltningen att det inte är lämpligt eller möjligt att beräkna en tidsbegränsad användning av tolk i talade språk.

Hälso- och sjukvårdsnämnden kommer under 2020 att gå ut med en upphandling av tolktjänster i talade språk för Region Stockholm. Arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag har påbörjats och nämnden kommer att belysa ett antal frågor kring vårdgivares möjlighet att kunna använda tolk på ett resurseffektivt sätt och med hög patientsäkerhet.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-01-09

MOTION
2019-09-17

Ankom
Region Stockholm
2019 -09- 17
Dnr. RS 2019-0913

Sverigedemokraterna

2019:50

Motion av Gabriel Kroon m.fl. SD om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk.

Att göra sig förstådd vid vårdkontakt är avgörande för att få en träffsäker, effektiv och komplikationsfri vård. Användandet av språktolk har varit ett viktigt inslag i den svenska vårdkontakten för migranter som inte pratar det svenska språket. Även om de senaste årens migration till Sverige har gjort att individer haft ett legitimt behov av tolkhjälp vid vårdkontakt, så finns det många som har utnyttjat rätten till gratis språktolk på fel sätt.

Genom att tolkanvändningen idag är obegränsad och kostnadsfri så saknar individer incitament att lära sig det svenska språket. Många bor och verkar i Sverige under flertalet år samtidigt som de fortfarande använder sig av språktolkar. De ökade kostnaderna för skattebetalarna märks inte minst på Region Stockholms egna utgifter. För mandatperioden 2014-2018, uppgick dessa till närmare 565 miljoner kr, vilket var närmare 30% högre än kostnaderna under 2010-2014 som var 416 miljoner kr.

Det kan inte anses rimligt att en individ erhåller kostnadsfria sociala insatser som språkutbildning, SFI och andra relaterade åtgärder under flertalet år men fortfarande inte kan göra sig förstådd på det svenska språket. Som delösning har, flera politiska aktörer har varit inne på ekonomiskt egenansvar som incitament för att lära sig svenska och minska onödigt tolkanvändande.

Vi anser att Region Stockholm bör utreda en lämplig tidsbegränsning av kostnadsfri språktolk (bör ej gälla minoritetsspråken samt individer med funktionsnedsättning). En tidsbegränsad möjlighet till språktolk medför således att individer som utöver sin givna tid behöver använda sig av tolk i sjukvården ska bekosta den själva, antingen som egenavgift eller pålägg på patientavgiften för individen.

Möjliga mått som förvaltningen kan överväga för när språktolk inte längre ska vara gratis kan vara, antal års vistelse i landet, permanentboende, med mera.
Rätten till att göra sig förstådd vid kontakt med myndighet är lagstadgad, däremot inte självklart att detta ska ske kostnadsfritt. Eftersom avgift får tas ut vid sjukvårdskontakt, så kan region Stockholm kan agera som pionjär i fältet genom att utreda frågan.

Sverigedemokraterna

Med anledning av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna fullmäktige besluta

att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk (exkl de fem minoritetsspråken samt funktionsnedsättning).

att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk

Gabriel Kroon
SD

Helen Schoultz
SD

Britt-Mari Canhasi
SD

Region Stockholm

Stockholms läns sjukvårdsområde
Sjukvårdsdirektören

Styrelsemöte 2019-10-23 p 8
BESLUTSUNDERLAG
2019-09-26

SLSO 19-1810

Yttrande över motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har av Rotel II Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln beretts möjlighet att yttra sig över motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk.

Stockholms Läns Sjukvårdsområde har inga synpunkter att lämna på den aktuella motionen.

Förslag till beslut
Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att avge yttrande till Rotel II Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln enligt ovan, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Annika Jerhamre
Kanslichef

Region Stockholm
Stockholms läns sjukvårdsområde
Registrator
2019 -09- 25

Region Stockholm

Rotel II – Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln

REMISS
2019-09-25

RS 2019-0913

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Stockholms läns sjukvårdsområde
Södertälje Sjukhus AB

Ärende:

Remiss – Motion 2019:50 av Gabriel Kroon m.fl. (SD) om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk

---

Yttrande från berörd nämnd/styrelse senast: **2020-01-31**

Handläggare: **Lovisa Montin**

Yttranden skickas till regionledningskontorets registrator:

E-post: registrator.lsf@sll.se

Adress:
Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Internadress:
Regionledningskontoret, Registraturen, Landstingshuset

MOTION
2019-09-17

Ankom
Region Stockholm
2019 -09- 17
Dnr. RS 2019-0913

Sverigedemokraterna

2019:50

Motion av Gabriel Kroon m.fl. SD om tidsbegränsat användande av kostnadsfri språktolk.

Att göra sig förstådd vid vårdkontakt är avgörande för att få en träffsäker, effektiv och komplikationsfri vård. Användandet av språktolk har varit ett viktigt inslag i den svenska vårdkontakten för migranter som inte pratar det svenska språket. Även om de senaste årens migration till Sverige har gjort att individer haft ett legitimt behov av tolkhjälp vid vårdkontakt, så finns det många som har utnyttjat rätten till gratis språktolk på fel sätt.

Genom att tolkanvändningen idag är obegränsad och kostnadsfri så saknar individer incitament att lära sig det svenska språket. Många bor och verkar i Sverige under flertalet år samtidigt som de fortfarande använder sig av språktolkar. De ökade kostnaderna för skattebetalarna märks inte minst på Region Stockholms egna utgifter. För mandatperioden 2014-2018, uppgick dessa till närmare 565 miljoner kr, vilket var närmare 30% högre än kostnaderna under 2010-2014 som var 416 miljoner kr.

Det kan inte anses rimligt att en individ erhåller kostnadsfria sociala insatser som språkutbildning, SFI och andra relaterade åtgärder under flertalet år men fortfarande inte kan göra sig förstådd på det svenska språket. Som delösning har, flera politiska aktörer har varit inne på ekonomiskt egenansvar som incitament för att lära sig svenska och minska onödigt tolkanvändande.

Vi anser att Region Stockholm bör utreda en lämplig tidsbegränsning av kostnadsfri språktolk (bör ej gälla minoritetsspråken samt individer med funktionsnedsättning). En tidsbegränsad möjlighet till språktolk medför således att individer som utöver sin givna tid behöver använda sig av tolk i sjukvården ska bekosta den själva, antingen som egenavgift eller pålägg på patientavgiften för individen.

Möjliga mått som förvaltningen kan överväga för när språktolk inte längre ska vara gratis kan vara, antal års vistelse i landet, permanentboende, med mera.
Rätten till att göra sig förstådd vid kontakt med myndighet är lagstadgad, däremot inte självklart att detta ska ske kostnadsfritt. Eftersom avgift får tas ut vid sjukvårdskontakt, så kan region Stockholm kan agera som pionjär i fältet genom att utreda frågan.

Sverigedemokraterna

Med anledning av ovanstående föreslår Sverigedemokraterna fullmäktige besluta

att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda en lämplig tidsbegränsning av det kostnadsfria användandet av språktolk (exkl de fem minoritetsspråken samt funktionsnedsättning).

att hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras utreda de ekonomiska kostnaderna för språktolkning årligen och delredovisa dessa för respektive språk

Gabriel Kroon
SD

Helen Schoultz
SD

Britt-Mari Canhasi
SD